

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu

7/50239
GK.17

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI - TÜRKİYE HALK
SAĞLIĞI KURUMU - THSK KADIN VE ÜREME
SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANLIĞI
25.12.2014 15:46 - 2014.5786.450 / 610

00007133775

Sayı: 57536863/610

Konu: Yazılı Soru Önergesi Cevaplandırılması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 27.08.2014 tarihli ve 43452547-120.00-92715 sayılı yazı.

İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut TANAL tarafından “Anne ve bebek ölüm hızı oranları”na ilişkin 92715-50239 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Mehmet MÜEZZİNOĞLU
Bakan

EK:

Yazılı Soru Önergesi Cevabı (3 sayfa)

İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut TANAL tarafından verilen “**Anne ve bebek ölüm hızı oranları**” na ilişkin 92715-50239 sayılı yazılı soru önergesinin cevabıdır:

Soru 1: Türkiye’de son beş yılda anne ve bebek ölümleri en çok hangi sebeple vuku bulmaktadır?

Cevap 1: 2009-2013 yılları arasında ülkemizde gerçekleşen anne ölümlerinin ilk üç nedeni kardiyovasküler hastalıklar, kanama ve eklampsidir.

Ülkemizde gerçekleşen bebek ölümlerinin ilk üç nedeni prematürite, konjenital anomali, konjenital kalp hastalığıdır.

Soru 2: Türkiye’de son beş yılda kaç anne ve kaç bebek hayatını kaybetmiştir? Bu kayıplarda herhangi bir ihmal var mıdır?

Cevap 2: 2009-2013 yılları arasında anne ölümü ve yıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Anne Ölümü Sayıları ve Yıllara Göre Dağılımı					
Yıllar	2009	2010	2011	2012*	2013*
Anne Ölüm Sayısı	241	210	198	192	204

**Otopsi sonuçları beklenen dosyaların değerlendirilmesi devam etmektedir.*

Ülkemizde son beş yılda 67.767 bebek ölümü gerçekleşmiştir.

Anne ve bebekte ölüme neden olan her türlü etmen etraflıca değerlendirilerek gelecekte meydana gelebilecek ölümleri engellemek için il ve Bakanlık düzeyinde önlemler alınmaktadır.

Soru 3: Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlık Kurumu’nun hazırladığı 2013 Faaliyet Raporunda belirtilmiş anne ve bebek ölüm hızı oranları hangi verilerle ve hangi usul ile hesaplanmıştır?

Cevap 3: Anne ölüm verileri, 2007 yılında yayınlanan 27 sayılı Genelge ile tüm kamu ve özel sağlık kuruluşlarından aylık bildirim alınarak toplanmaktadır. 01/01/2013 tarihinden itibaren tüm ölüm istatistiklerinin eksiksiz, hızlı ve daha kaliteli şekilde derlenmesi için; 2012/05 sayılı genelge ile ülke genelinde Ölüm Bildirim Sistemi (ÖBS) hayata geçirilmiş ve bu sistemle anne ölümleri izlenmeye başlanmıştır.

Anne ölümleri tüm dünyada “anne ölüm oranı” ile değerlendirilmektedir. Bu oran yıl içinde meydana gelen anne ölümlerinin o yıl içindeki canlı doğum sayısına bölünmesi ve ardından yüz binle çarpılması ile hesaplanmaktadır.

Ülkemizde gerçekleşen ölümlerden gebe olanlar ile doğum sonrası lohusalık sürecinde gerçekleşen tüm kadın ölümleri Dünya Sağlık Örgütü’nün önerdiği modele uygun olarak oluşturulan bilimsel komisyonlar tarafından değerlendirilmektedir. Bu süreçte komisyonların gebelik ve lohusalık nedeniyle gerçekleştiğine karar verdiği ölümler, anne ölümü olarak kayda alınmaktadır.

2005 yılında çocuk sağlığı alanında yürütülen çalışmalara kaynak teşkil etmesi ve hâlihazırda yürütülen rutin hizmetlerin ve özel programların takibi amacıyla Bebek Ölümü Kayıt-Bildirim Formu hazırlanmış ve 78 sayılı Genelge ile ülke genelinde uygulanmaya başlanmıştır. Form 2006 yılında değerlendirilmiş ve aksayan yerleri düzenlenmiştir.

Sistemde bazı aksaklıklar olduğunun görülmesi üzerine 04 Mayıs 2009 tarih ve 31 sayılı Genelge ile yeni bir izleme sistemi oluşturularak “Bebek Ölümleri İzleme Sistemi” yürürlüğe girmiştir.

Sistemle amaçlanan her bebek ölümünün tespit edilmesi, ilde gerçekleşen ölümün nedenleri ve süreç değerlendirmesi sonrasında gerekli önlemlerin alınarak aynı nedenlerle tekrarlayacak bebek ölümlerinin önlenmesidir. Değişen şartlar nedeniyle 04 Mart 2014 tarih ve 6 sayılı Genelge ile sistem revize edilmiş, Ölüm Bildirim Sistemine de (ÖBS) entegre edilmiştir.

2013 yılı başından itibaren uygulamaya konulan “Ölüm Bildirim Sistemi” ile tüm ölümler web ortamında izlenmeye başlamıştır. Bu sistem TÜİK, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü (NİGM) ile Bakanlığımızın ortak kullanımına açıktır. Tüm ölümler gibi bebek ölümleri de ÖBS’ye girilmekte ve defin ruhsatı bu sistemden otomatik olarak verilmekte, sonrasında il kontrolörü tarafından veriler onaylanmaktadır. Onaylanmanın ardından her üç kurum aynı anda aynı veriyi görmektedir.

Bebek Ölümleri İzleme Sistemi kapsamında 22 hafta ve üzeri veya 500 gram ve üzeri ölü doğumlar ve canlı doğup ölen tüm bebekler kayıt altına alınarak bildirim ve incelemeleri yapılmakta, hesaplamalarda da bu çalışmalardan elde edilen rakamlar kullanılmaktadır. Bebek ölüm hızı bir yıl içinde canlı doğup ölen tüm bebeklerin o yıl içinde canlı doğan bebek sayısına bölünmesi ile elde edilmekte ve binde olarak ifade edilmektedir.

Soru 4: Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerinde 2013 yılında anne ölüm hızı yüz binde 20 olarak belirlenmiş, Sağlık Bakanlığı ise 2013 yılında anne ölümlerini yüz binde 15.9 olarak açıklamıştır. Aradaki farkın sebebi nedir?

Cevap 4: Dünya Sağlık Örgütü’nün yaptığı yayımlarda, Bakanlığımız kayıtlarını doğrudan kullanmamakta, kendi belirledikleri yöntemlerle bir tür doğrulama faktörü uygulanmakta ve ardından projeksiyon yapıp tahmini rakamlara ulaşmaktadır. Bu projeksiyonlar gerçeği tam olarak yansıtmamaktadır. Bizim gibi anne ölümlerinde hızlı düşüş sağlanan ülkelerde, kayıtlar dikkate alınmadan sadece teorik istatistik modellerle anne ölüm oranının hesaplanmaya çalışılması doğru sonuç vermemektedir.

Bakanlık verileri ile DSÖ’nün yayımları arasındaki uyumsuzluğa rağmen “DSÖ 1990-2010 Anne Ölümleri Raporu”na göre; dünyanın 20 yılda yakaladığı anne ölümünü azaltma oranını, 10 yılda yakalayarak ülkemizin dünyada örnek ülkelerden biri olduğu vurgulanmaktadır.

Soru 5: Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerinde 2013 yılında bebek ölüm hızı binde 12 olarak ve Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) ise binde 13,6 olarak belirlemiş iken Sağlık Bakanlığı 2013 yılında bebek ölüm hızını toplamda binde 10.2, 28 hafta ve üzerinde ise binde 7.8 olarak açıklamıştır. Aradaki farkın sebebi nedir?

Cevap 5: Bilindiği gibi Nüfus ve Sağlık Araştırmaları (DHS) Dünya’da 80 ‘den fazla ülkede yapılan ve bütün bilimsel çevrelerce kabul gören saha araştırmalarıdır. Bu araştırma ülkemizde de Bakanlığımız dışında Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından 1968 yılından beri değişik isimlerle 1993 yılından itibaren de TNSA adıyla her 5 yılda bir yapılmaktadır. Söz konusu araştırmalar TÜİK tarafından seçilen bir örnek üzerinde hane halkı araştırması olarak yapılmaktadır. Raporu yayımlanan son araştırma 2008 yılında yapılmış ve 2003-2008 yılları arasında bebek ölüm hızı binde 17 olarak bulunmuştur. Bakanlığımız kayıtlarına göre hesaplanan bebek ölüm hızları ile 2008 TNSA araştırmasının sonuçları uyumludur, güven aralığı sınırları içerisinde kalmaktadır. Bu sonuçlar Bakanlığımız kayıtlarının güvenilir olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla bu inanılması güç başarıyı da doğrulamaktadır. 2013 yılında gerçekleştirilen araştırmanın ise sadece ön rapor sonuçları bildirilmiştir. Son araştırma yaklaşık 13 bin hane üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu yüksek örneklem sayısına rağmen bebek ölümü hızı gibi binde olarak ifade edilen ve ülkemizde artık nadir görülen olaylar için tahmin gücü giderek azalmaktadır.

Her ne kadar kesin rakam olmadığı için açıklanan hızların güven aralıkları verilmemiş olsa da kesin rapor yayımlandığında Bakanlığımız rakamlarının güven aralığı içerisinde olduğu da görülecektir.

Araştırmalar hizmetin planlanması ve izlenmesinde yararlı ve değerli olsa da hiçbir zaman kayıt sistemlerinin yerini alamaz ve kayıt sistemleri kadar güvenilir olamazlar.

DSÖ ise yayınlarında, ülkemizde yapılan araştırma sonuçlarını ve Bakanlığımız kayıtlarını doğrudan kullanmamakta ve kendi belirledikleri bir metodoloji ile bu verileri de kullanarak projeksiyonlar yapmaktadır. Bu projeksiyonlar gerçeği tam olarak yansıtmamaktadır. Bizim gibi bebek ölümlerinde hızlı düşüş sağlayan ülkelerde, kayıtlar dikkate alınmadan sadece teorik istatistik modellerle bebek ölüm hızının hesaplanmaya çalışılması doğru sonuç vermemektedir.

Soru 6: Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumunun hazırladığı 2013 Faaliyet Raporu ile anne ve bebek ölüm hızındaki artış kabul edilirken, gerçek oranlar neden daha düşük gösterilmiştir?

Cevap 6: 2007 yılından bu yana anne ölüm oranında DSÖ'nün 2010 raporunda da belirtildiği gibi düşüş yaşanmıştır. Fakat son 2 yılda bu düşüş trendi sabit kalmıştır.

Yukarıda da açıklandığı gibi bahse konu diğer rakamlar (DSÖ, TNSA gibi) araştırmalar ve istatistiksel modellemelerle elde edilen rakamlar olup, Bakanlığımızın kullandığı rakamlar ise hayati istatistiklerden elde edilmektedir. Ve bu kayıtlar her zaman araştırma ve diğer yöntemlerle elde edilen verilerden daha sağlıklıdır. İdeal olan olayların kayıt altına alındığı yaşayan sistemlerden veri elde etmektir. Verilen rakamlar gerçeği yansıtmaktadır.

Soru 7: Anne ve bebek ölüm hızlarının gelişen teknoloji ışığında azalması gerekirken artış göstermesinin sebebi nedir? Bu hususta ihmal ve denetimsizlik var mıdır?

Cevap 7: Anne ölüm oranları ve bebek ölüm hızları son 10 yılda ciddi bir düşüş göstermiştir. Bununla birlikte anne ölüm oranı ve bebek ölüm hızında gözlenen az miktardaki artış, bizim gibi anne ölüm oranı ve bebek ölüm hızını hızlı bir şekilde düşüren toplumlarda beklenen bir durumdur. Bundan sonraki dönemler içinde bir miktar plato çizmesi ve küçük oynamalar olması da beklenmelidir. Artık daha zor gruplara müdahale ile (grandmultiparite, sık gebelik aralığı, ileri yaş, prematürite, konjenital anomaliler ve sendromlar, konjenital kalp hastalığı gibi) anne ve bebek ölümlerinin azaltılması mümkün olacaktır. Bakanlık olarak bu konulara yönelik çalışmalarımız son hızla sürmektedir.

Soru 8: Hayatını kaybeden anne ve bebeklerin tedavi gördükleri hastaneler tarafından gerekli ekipman ve ekip sağlanarak önlem alınmış mıdır? Bu önlemler alınmıyor ise Bakanlığınız bu ihmallere karşı hastanelere veya sağlık personellerine herhangi bir işlem başlatmış mıdır? Veya başlatılması düşünülmekte midir? Herhangi bir işlem başlatılmadıysa bunun hukuki gerekçesi nedir?

Cevap 8: Ülkemizde gerçekleşen tüm anne ve bebek ölümleri oluşturulan bilimsel komisyonlar tarafından değerlendirilerek anne ve bebek ölümleri önlenmeye çalışılmaktadır. Ölüme neden olabilecek her türlü etmen (bilgi, ekipman, personel eksikliği, sosyal ve kültürel faktörler vb.) etraflıca değerlendirilerek, komisyon kararları doğrultusunda gereken önlemler il ve Bakanlık düzeyinde alınmaktadır.

Konuya gösterilen ilgiye teşekkür ederim.